

**Rapportage van het onderzoek
in het domein Mens & Maatschappij
van Fontys Hogescholen
2019**

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1.....	3
<i>Inleiding tot het beoordelingsrapport</i>	<i>3</i>
1.1 Aanleiding en doel van de beoordeling	3
1.2 Proces van de visitatie.....	3
1.3 Opbouw van de rapportage	4
Hoofdstuk 2.....	5
<i>Visie van Fontys Hogescholen op praktijkgericht onderzoek</i>	<i>5</i>
Hoofdstuk 3.....	6
<i>Het oordeel ten aanzien van de vijf standaarden.....</i>	<i>6</i>
3.1 Inleiding: Het domein Mens en Maatschappij, het onderwijs op de Instituten en de positionering van de lectoraten hierin.....	6
3.2 Het oordeel per standaard	8
3.3 Conclusie ten aanzien van het domein als geheel en eindoordeel	30
<i>Aanbevelingen.....</i>	<i>32</i>
Bijlagen	33
<i>Bijlage 1: Curricula vitae commissieleden.....</i>	<i>33</i>
<i>Bijlage 2: Geraadpleegde documenten.....</i>	<i>35</i>
<i>Bijlage 3: Programma Visitatie</i>	<i>36</i>

Hoofdstuk 1

Inleiding tot het beoordelingsrapport

1.1 Aanleiding en doel van de beoordeling

Fontys Hogescholen heeft een commissie de opdracht gegeven het onderzoek van het domein Mens en Maatschappij te beoordelen volgens de kaders van het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO 2016-2022). Een kort curriculum vitae van de commissieleden is opgenomen in bijlage 1.

1.2 Proces van de visitatie

Het domein Mens en Maatschappij van Fontys Hogescholen omvat zeven Instituten en dertien lectoraten, waarvan het Instituut Fontys Hogeschool ICT en de daaraan verbonden lectoraten Interaction Design, Big Data, High Tech en Open Educational Resources buiten beschouwing worden gelaten in deze evaluatie. FHICT en de ICT-lectoraten zijn eerder in 2019 separaat beoordeeld in het BKO-kader (hieronder beschreven, zie standaard 1). Om de leesbaarheid van het rapport te bevorderen wordt deze aanvulling niet steeds herhaald.

De nota *Onderzoek en Kwaliteit Fontys Hogescholen 2019* geeft aan dat het College van Bestuur van Fontys Hogescholen in 2018 besloten heeft dat de Instituten intensiever moeten gaan samenwerken. Ook ten aanzien van onderzoek wordt, volgens dezelfde nota, meer samenhang op domeinniveau gevraagd. Om die reden is bij deze externe onderzoeksevaluatie het domein Mens en Maatschappij als onderzoekseenheid gedefinieerd. Dat riep bij dit uit zes Instituten gevormde domein vervolgens de vraag op naar de wijze waarop de Kritische Reflectie (de onderlegger voor de visitatie) moest worden geschreven.

In het traject naar de visitatiedag toe schreven de tien lectoraten van de Instituten een eigen Kritische Reflectie gecombineerd met een gezamenlijke domeinbrede oplegger. Deze oplegger behandelt beknopt de vijf BKO-standaarden op domeinniveau, zoals de lectoraatsreflecties de standaarden op BKO-niveau behandelen.

Tijdens de voorbereiding op de visitatie constateerde de commissie dat de aspecten van de BKO-standaarden (en hoe daar door de lectoraten binnen de Instituten aan wordt gewerkt) zodanig zijn behandeld dat een domeinbrede beoordeling zinvol kon plaatsvinden. De lectoraatsreflecties fungeren hierbij als bron van voorbeelden voor fenomenen binnen het domein, zonder dat de individuele lectoraten op alle vijf BKO-standaarden worden beoordeeld. Deze benadering is voorafgaand aan de visitatie met de instelling gecommuniceerd.

De informatievoorziening vanuit het domein Mens en Maatschappij was zodanig compleet dat de visitatiecommissie geen aanvullende informatie heeft opgevraagd voorafgaand of na afloop van de visitatie.

Samenvattend trof de commissie behoorlijk eenduidige wijze waarop de informatie voor de beoordeling van het onderzoek werd aangeleverd, met uitzondering van de financieringsoverzichten ten behoeve van standaard 2.

Op 23 december 2019 heeft de commissie haar concept-rapportage aan het domein aangeboden voor feitelijke onjuistheden. Het domein heeft hierop gereageerd. Op ... is het eindrapport aangeboden.

1.3 Opbouw van de rapportage

De rapportage is als volgt opgebouwd: voorafgaand aan het oordeel ten aanzien van de vijf standaarden van het BKO-kader geeft de commissie in een inleiding inzicht in de wijze waarop onderzoek in dit domein is ingebed in het onderwijs. Bij de BKO-standaarden zelf gaat de commissie eerst beknopt in op informatie die ze in de documentatie heeft aangetroffen. Vervolgens gaat zij bij 'bevindingen' vooral in op de gesprekken tijdens de visitatie. Hierna trekt de commissie haar conclusies en geeft zij een oordeel over de betreffende standaard. Aan het eind van de rapportage trekt de commissie haar eindconclusie en geeft zij een oordeel ten aanzien van het domein als geheel.

Hoofdstuk 2

Visie van Fontys Hogescholen op praktijkgericht onderzoek

Fontys Hogescholen heeft lange tijd het uitgangspunt gehanteerd dat het praktijkgericht onderzoek vooral moest bijdragen aan de kwaliteitsverhoging van het onderwijs op de Instituten en de professionalisering van docenten op het gebied van het doen van onderzoek. Bij de heroriëntatie met betrekking tot onderzoek die enkele jaren geleden binnen Fontys heeft plaatsgevonden, heeft Fontys de blik meer op de behoeften van het beroepenveld gericht. In de beleidsagenda *Fontys Focus Onderzoek* (2017) stelt de hogeschool dat “de positie die Fontys Hogescholen in de driehoek onderwijs-onderzoek-werkveld wil innemen die van kennisinstelling in de regio is met ook een nationale en internationale oriëntatie.”

Hoofdstuk 3

Het oordeel ten aanzien van de vijf standaarden

3.1 Inleiding: Het domein Mens en Maatschappij, het onderwijs op de Instituten en de positionering van de lectoraten hierin

Het domein Mens en Maatschappij omvat zes Instituten: 1) Paramedische Hogeschool, 2) Hogeschool Mens en Gezondheid, 3) Hogeschool HRM en Psychologie, 4) Sporthogeschool, 5) Sociale Studies en 6) Hogeschool Pedagogiek. De Instituten zijn gevestigd in Eindhoven, Tilburg, Den Bosch en Sittard en bieden gezamenlijk een groot aantal bacheloropleidingen, masteropleidingen en associate degrees aan. De Instituten werken samen in verschillende projecten en bijvoorbeeld minoren en professionele werkplaatsen.

De Instituten hebben conform het decentrale besturingsmodel van Fontys Hogescholen eigen verantwoordelijkheden en beslissingsbevoegdheden. Inhoudelijk betreft het eveneens verschillende disciplines met eigen werkmethoden en aanpak.

De Instituten werken samen in verschillende projecten en bijvoorbeeld minoren. Zij streven naar meer samenwerking zowel in onderwijs als in onderzoek.

Het onderwijs van de Instituten en de plaats van het onderzoek hierin

Met 14 voltijd bacheloropleidingen in de zes instituten is er niet een vast sjabloon voor de manier waarop onderzoek in de onderwijscurricula is vertegenwoordigd.

Het onderzoek wordt op zo'n manier verbonden met het onderwijs, zoals dat het beste past bij het karakter van de opleidingen en het werkveld waarvoor zij opleiden. De inzet van lectoren en management, het onderzoek door en met docenten, promovendi en studenten en de kwaliteitsborging van het onderzoek zijn daar expliciet onderdeel van. Management, onderzoekers en docenten zijn er samen verantwoordelijk voor dat de kennis uit onderzoek in het onderwijs terechtkomt.

Een belangrijke brugfunctie wordt verzorgd door de docent-onderzoekers. De docent-onderzoekers zijn werkzaam in het onderwijs en doen tegelijkertijd (beperkt) onderzoek. Hierdoor kan de informatie vanuit het onderzoek makkelijk in het onderwijs terechtkomen. Een knelpunt hierbij is de onzekere context van het onderzoek en de kleine aanstellingen. Het is voor de docent-onderzoekers voortdurend zoeken naar een evenwicht en prioritering tussen onderwijs en onderzoek binnen Fontys.

Organisatie van de lectoraten

De lectoraten zijn historisch verbonden aan een onderwijsinstituut. De ingezette profilering van Fontys Hogescholen op het thema TEC4S (*Technology, Entrepreneurship, Creativity for Society*), waarover onder standaard 1 meer, leidt binnen dit domein tot nog meer interactie tussen Instituten en lectoraten en samenwerking met de lectoraten van andere domeinen.

Het domein Mens en Maatschappij behelst de volgende lectoraten en Instituten:

- Decision Support Who Cares? vanuit de Paramedische Hogeschool en Hogeschool Mens en Gezondheid
- Health Innovations and Technology vanuit de Paramedische Hogeschool (binnen dit lectoraat drie recente profileringssteams: Zelfregie; Technologie in de Zorg, Interprofessionele Samenwerking). Vanwege de aangeboden reflecties beschouwt de commissie in de beoordelingsperiode HIT overkoepelend en HIT Zelfregie als de twee functionerende lectoraten van FPH. De commissie begrijpt dat de profileringssteams nadrukkelijk de samenhang binnen het lectoraat nastreven en uit willen nutten.
- Persoonsgerichte Praktijkvoering in Zorg en Welzijn vanuit de Hogeschool Mens en Gezondheid
- Mens en Technologie vanuit de Hogeschool HRM en Psychologie
- Dynamische Talent Interventies vanuit de Hogeschool HRM en Psychologie
- Move to Be vanuit de Sporthogeschool
- Sociale Veerkracht vanuit Fontys Hogeschool Sociale Studies
- Diversiteit en Orthopedagogisch Handelen vanuit Hogeschool Pedagogiek
- Opvoeden voor de Toekomst vanuit Hogeschool Pedagogiek

3.2 Het oordeel per standaard

Standaard 1

De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren

Inleiding

Aansluiting bij landelijk en regionaal beleid; aansluiting bij beleid van Fontys Hogescholen

Het domein Mens en Maatschappij van Fontys Hogescholen acteert in een dynamische context met verschillende zwaartepunten. De regio Eindhoven profileert zich als Brainport op het gebied van technologie. De regio Tilburg presenteert zich als centrum van sociale innovatie onder de naam Midpoint en de omgeving van Venlo als Greenport, actief op het gebied van agrarische bedrijvigheid, handel, voeding en logistiek.

Het domein Mens en Maatschappij haakt ook nadrukkelijk aan bij nationale ontwikkelingen. De participatiemaatschappij waarin er van burgers een actieve inbreng wordt verwacht, met ondersteuning indien nodig van het sociaal maatschappelijk veld, kent haar beperkingen. Het domein onderzoekt de veerkracht van samenleving en beroepspraktijk om zich aan de participatiemaatschappij te verbinden en de onderliggende conventies die ter discussie komen te staan. Zo beweegt het sociaal maatschappelijk veld zich van een sectorale indeling (verzuild) naar een (sociaal-maatschappelijke) keten, waarbij de disciplines zich in 'zorgpaden' ontwikkelen rondom de behoeften van de (zichzelf regisserende) cliënt.

De introductie van het Fontys profileringsprogramma TEC4S (*Technology, Entrepreneurship, Creativity for Society*) resoneert sterk binnen het domein Mens en Maatschappij. Het geeft een impuls aan interprofessionele samenwerking, zowel in onderwijs als in onderzoek. Het domein is actief binnen vier van de vijf onderliggende onderzoeksthema's van TEC for Society - 1) High Tech Systems & Materials (vier projecten), 2) Health (negen projecten), 3) Learning Society (elf projecten) en 5) Smart Society (tien projecten).

Aansluiting van het onderzoek

De lectoraten hebben vanuit het domein Mens en Maatschappij een eerste aanzet gegeven tot een domeinvisie en gezamenlijke thema's geïdentificeerd waarop al gezamenlijk onderzoek wordt verricht: 1) Eigen regie, 2) Health & Technology en 3) Interprofessioneel werken gericht op ontschotting/disruptie van bestaande stelsels, praktijken en cultuur in de werkvelden waarvoor wordt opgeleid.

Deze thema's sluiten aan bij de maatschappelijke ontwikkelingen en anticiperen op steeds pregnanter wordende gezamenlijke uitdagingen, zoals de stijgende zorgkosten en groeiende arbeidsmarktkrapte. Deze uitdagingen nopen tot slimme oplossingen en innovatieve benaderingen, typerend voor praktijkgericht onderzoek in samenwerking met opleidingen (de professionals van morgen) en het werkveld zelf.

Bevindingen van de commissie

Strategie en planvorming

De commissie ziet hoe het domein zijn visie en doelstellingen helder verwoordt in de Kritische Reflectie. Vanwege het uiteenlopende karakter van de participerende lectoraten en de relatief prille fase van het domeinperspectief zijn deze visie en doelstellingen nog in ontwikkeling en moeten nog verder gestalte krijgen op lectoraatsniveau.

Het is de commissie duidelijk dat het domein de blik meer naar buiten richt, een centralere rol wil spelen in regionale en nationale maatschappelijke ontwikkelingen, zonder de traditioneel sterke verbinding met het onderwijs daarmee te verliezen.

Op domeinniveau willen de lectoraten aanhaken bij de snelle ontwikkelingen in de regio, in constante verbindingen met de opleidingen en in samenwerking met het beroepenveld in en buiten het kennisgebied. Van een gezamenlijke onderzoeksagenda op domeinniveau is nog geen sprake, maar de commissie ziet wel aanzetten hiertoe en bemerkt, ondanks de spanning tussen autonomie en samenwerking, tijdens de gesprekken ook een behoefte aan synergie tussen de lectoraten. Deze behoefte wordt zeker ook door en vanuit het werkveld gedeeld.

De commissie constateert een ruime bandbreedte tussen de lectoraten onderling in de mate waarin het onderzoeksprogramma is vormgegeven en verankerd is in de educatieve context. De commissie wil dit illustreren met twee specifieke voorbeelden.

Het lectoraat Opvoeden voor de Toekomst heeft in de afgelopen jaren de verbinding met het onderwijs van de pedagogiek-opleidingen versterkt door intensivering van de samenwerking op alle vier locaties. Door de nadrukkelijke inbreng in de curriculumontwikkeling en het verkleinen van de afstand tot het onderwijs, ook in de professionele werkplaatsen (Centra voor Pedagogische Innovatie) is het lectoraat meer een centrale speler op instituutsniveau geworden. Het lectoraat is opdrachtgever in de minor Forensische Orthopedagogiek en de leereenheid Praktijkgericht Onderzoek.

Het lectoraat Decision Support richt zich wat betreft het onderwijs primair op de ambitieuze docenten van de Hogeschool Mens en gezondheid en de Paramedische Hogeschool, die willen promoveren. Zij worden gecoacht door de lector en studenten zijn doorgaans vooral in beeld als subonderzoekers van de promovendi. Het onderwerp Decision Support sijpelt steeds verder door in de curricula, met name in de professionalisering van zorgmedewerkers.

Ieder voor zich hebben de meeste lectoraten een redelijk heldere koers uitgezet, maar een masterplan op domeinniveau is nog volop in ontwikkeling. Dit reflecteert ook de instellingsfilosofie van Fontys Hogescholen waarbij er veel ruimte is voor autonomie op instituutsniveau.

Met zijn focus op sociale innovatie sluit het domein ook aan op het profiel van Fontys Hogescholen, terwijl dat in eerste instantie niet erg voor de hand ligt. De hogeschool wil gestalte geven aan haar ambitie om bij te dragen aan de innovatie in de regio. Recentelijk is daarom gekozen voor het zwaartepunt TEC (Technology, Entrepreneurship and Creativity) for Society. Het hogeschoolbrede programma TEC for Society, dat in ontwikkeling is, fungeert als een paraplu boven thema's en projecten waarin multidisciplinaire samenwerking

wordt nagestreefd. De commissie heeft gezien dat deze paraplu samenwerking uitlokt en beloont en dat ook de lectoraten in het domein Mens en Maatschappij daar enthousiast in participeren. Het is opvallend dat lectoraten vanuit dit domein op 34 projecten samenwerken, vrijwel altijd met andere instituten binnen het domein en tevens met instituten in andere domeinen.

De commissie ziet een aanzet tot een onderzoeksprofiel op domeinniveau. De gemeenschappelijke vragen omtrent de fundamentele transformaties en de maatschappelijke veerkracht die daarvoor nodig is, achten de commissieleden relevant. Ook de concretere uitdagingen voor de opleiders in dit domein op het gebied van ketensamenwerking in zorgpaden, vergrijzing en ontgroening met daaraan gekoppelde arbeidsmarktkrapte en stijgende kosten worden herkend door de commissie.

Het domein wil het onderzoek op een interdisciplinaire manier vormgeven. Zowel in de professionele werkplaatsen als in de TEC-projecten staat de interprofessionele dialoog tussen docenten, studenten, onderzoekers en professionals uit het werkveld centraal. Deze *triple helix* is volgens de commissie de juiste weg om meer impact te genereren en zichtbaarder te worden. Bovendien versterken de lectoraten op deze manier het onderwijs in de instituten met authentieke leeromgevingen, benadrukken ze de onderzoekende houding en versterken ze de multidisciplinaire en interdisciplinaire dialoog.

De tien lectoraten in dit domein zijn onderweg naar meer synergie en een scherpe(re) focus. Door het expliciteren van gezamenlijke doelstellingen kan men meerwaarde creëren zonder dat ander onderzoek of samenwerkingen buiten het domein daaronder hoeven te lijden. Wanneer het domein die doelstellingen ook verbindt met succesindicatoren wordt het eenvoudiger om te beoordelen of de doelstellingen realistisch zijn en behaald worden.

Indicatoren

Het domein heeft nog geen expliciet aan het BKO-kader gerelateerde prestatie-indicatoren die - aansluitend op de beschreven doelen - de output en impact van het onderzoek meten. Dat houdt verband met het feit dat de samenwerking tussen de Instituten in dit domein eerst recent op gang is gekomen. Daarbij komt dat het al dan niet opstellen van indicatoren bij Fontys Hogescholen als een eigen verantwoordelijkheid van het lectoraatsonderzoek wordt beschouwd en dat dit op hogeschoolniveau ook niet van de lectoraten wordt gevraagd: in afspraken met CvB en instituutleiding worden wel doelen geformuleerd, maar op domein- en lectoraatsniveau stellen de meeste lectoren nog geen indicatoren op die kunnen helpen bij het beoordelen of individuele lectoraten al dan niet succesvol zijn.

Enkele lectoraten nemen al wel aanzetten voor indicatoren op in hun kritische reflectie. De commissie spreekt hiervoor waardering uit en moedigt andere lectoraten en het domein als geheel aan deze praktijk te omarmen. In het kader van het BKO 2016-2022 is een indicatorenoverzicht met streefwaarden een belangrijk instrument om doelstellingen te kunnen wegen en resultaten mee te nemen in de kwaliteitszorgagenda van domein-instituut-lectoraten.

Als voorbeeld citeert de commissie de indicator die het lectoraat Move to Be opvoert ten aanzien van een van de doelstellingen:

Doelstelling: Onderzoeksorganisatie en financiering zijn gestabiliseerd in functie van een lange termijnplanning en duurzame onderzoekslijnen en garanderen opschaling en massa.

Indicatoren: inkomsten lectoraat, personeelsinzet lectoraat, meerjarenraming lectoraat

De kritische reflectie verwijst vervolgens naar een grafiek waarin duidelijk wordt dat de externe financiering over de laatste jaren is gegroeid tot zo'n 70% van de eerste geldstroom, met aanvullende onderbouwing.

Op deze manier beargumenteert het lectoraat aan de hand van vooraf gestelde indicatoren in hoeverre de doelstelling is behaald.

In dezelfde lijn heeft het lectoraat HIT overkoepelend en in het profileringssteam Zelfregie een aantal doelstellingen en indicatoren opgesteld. Ook doelstellingen (leidende principes) van het lectoraat Sociale Veerkracht zijn enigszins geoperationaliseerd in indicatoren. Deze doelstellingen zijn veelal in samenspraak met het management (managementcontract) opgesteld. Dergelijke samenwerking strekt tot de aanbeveling.

Focus en profiel

Sommige lectoraten in het domein hebben een breed profiel. De commissie vroeg zich bij de voorbereiding van de visitatie dan ook af of die breedte het mogelijk maakt om per aandachtsgebied voldoende body te kunnen ontwikkelen en te kunnen vasthouden. Om onderzoek van voldoende kwaliteit te kunnen realiseren is immers altijd een zekere mate van focus nodig.

Bovendien ziet de commissie dat de foci van de lectoraten autonoom zijn bepaald, van een duidelijke overlap en aanvulling op domeinniveau is nog maar beperkt sprake. Voor de commissie is het ook geen uitgemaakte zaak dat er één heldere inhoudelijke focus voor het domein moet komen cq of er binnen de lectoraten een intrinsieke behoefte aan een sterke cohesie op domeinniveau leeft. Het is ook zeker mogelijk om het domein vooral facilitair te gebruiken op het gebied van kwaliteitszorg, onderzoeksfaciliteiten en indicatoren. En daarnaast de inhoudelijke samenwerking te zoeken waar het past, vaak binnen en soms buiten het domein.

Het is belangrijk te vermelden dat de commissie zowel in de vooraf bestudeerde documentatie als in de gesprekken heeft gemerkt dat de onderzoeksthema's uitstekend resoneren in het professioneel werkveld van de verschillende lectoraten.

Conclusie ten aanzien van standaard 1

De commissie waardeert de verregaande verwevenheid van onderzoek en onderwijs in dit domein. De verbinding tussen onderzoek en onderwijs en onderzoek en praktijk c.q. het bedrijfsleven krijgt zo op een natuurlijke manier gestalte en is daarmee sterk ontwikkeld.

De commissie is overtuigd van de relevantie van het overgrote gedeelte van de onderzoeken die in het domein worden en zijn uitgevoerd. De verschillen in benadering van de lectoraten maken dat in sommige gevallen de praktijkgerichtheid duidelijk prevaleert ten opzichte van de kennisontwikkeling en vice versa. De verbinding met het onderwijs in de instituten is voor de commissie herkenbaar, vaak diepgaand en zeer relevant.

Het Fontys-thema TEC4S vormt voor lectoraten een aantrekkelijke stimulus voor interdisciplinaire samenwerking, zo constateert de commissie. Of deze samenwerking noodzakelijkerwijs binnen het domein gezocht moet worden is voor de commissie minder vanzelfsprekend. De commissie adviseert samen te werken waar het past, niet omdat het 'moet'.

De commissie concludeert dat, waar de afzonderlijke lectoraten vaak een substantiële geschiedenis hebben, het domein als eenheid nog aan het begin staat. In dat licht komt de BKO-beoordeling wellicht wat vroeg. Anderzijds geeft dit de lectoraten, instituten en de instelling ook de mogelijkheid de inrichting aan te passen aan voortschrijdende inzichten.

De commissie geeft in overweging om het domein Mens & Maatschappij niet primair een inhoudelijke richting te laten voorstaan, maar juist in organisatorische zin de lectoraten te faciliteren op gebieden als kwaliteitszorg, ondersteuning bij het verwerven van externe financiering en het formuleren van succesindicatoren.

Het formuleren van indicatoren hoeft wat de commissie betreft niet 'plat' in de vorm van cijfers en percentages, maar stel meer vast wat je in een bepaalde periode wilt bereiken, zowel op inhoudsniveau als bijvoorbeeld ten aanzien van verhoudingen tussen financieringsbronnen. De aangetroffen indicatoren bij sommige lectoraten geven al wel richting, maar nog weinig ambitie. De operationalisering van de indicatoren kan nog sterker en wellicht wat meer gericht worden op de beoogde impact in het werkveld, vindt de commissie.

Afsluitend vindt de commissie dat het domein zijn ambities op het gebied van onderzoek zou moeten aanscherpen door 1) op basis van het goede fundament dat er nu ligt expliciet doelen en indicatoren voor het onderzoek te formuleren 2) een heldere taak moet definiëren wat betreft de gewenste cohesie in het domein.

Hier ligt – bij verdere samenwerking op domeinniveau - een taak voor de gezamenlijke Instituutdirecties én – op kortere termijn - voor de directies van de afzonderlijke Instituten. Tot nu toe was de opzet en de verantwoording voor het onderzoek – conform Fontys-beleid – met name bij de lectoren belegd. Dat is nu aan het verschuiven in die zin dat binnen Fontys Hogescholen van alle Instituutdirecteuren meer sturing en eigenaarschap wordt verwacht. Het beleidsplan *Fontys Focus onderzoek 2016-2020* geeft daaromtrent aan: “In de onderzoeksagenda van een Instituut worden de visie en de strategie op onderzoek beschreven in relatie tot professionalisering, onderwijs, en betekenis voor de beroepspraktijk”.

De commissie moedigt het domein aan de sterke startpositie in de vorm van gevestigde lectoraten, diepgaande verbinding met het onderwijs en langjarige en substantiële samenwerking met het werkveld te verdiepen en te borgen met een heldere domeinvisie op de gewenste vorm van samenwerking.

Oordeel ten aanzien van standaard 1

Voldoende

Motivatie

De commissie begrijpt dat het domein nog in ontwikkeling is en dat er derhalve nog enigszins beperkt gesproken kan worden van het domein als onderzoekseenheid. Zij baseert haar oordeel op de huidige stand van zaken: een breed palet van tien lectoraten met een ontwikkelende domeincohesie.

Het onderzoek van deze lectoraten is zeer relevant en sluit nadrukkelijk aan bij professionele en educatieve ontwikkelingen.

Planvorming met heldere doelen en daaraan gekoppelde prestatie-indicatoren zijn belangrijke verbeterpunten, evenals een expliciete rolopvatting van het domein Mens en Maatschappij.

De commissie komt daarom op domeinniveau uit op ‘voldoende’.

Standaard 2

De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk

Inleiding

Fontys Hogescholen heeft een decentrale besturingsfilosofie. De Instituten hebben hun eigen verantwoordelijkheid en geven op eigen wijze vorm aan hun profilering. Instituten hebben hun eigen afspraken (managementcontracten) met het CvB en instituutdirecteuren maken eigen (prestatie) afspraken met hun lectoren.

De manier waarop lectoraten binnen het domein zijn georganiseerd verschilt, onder meer afhankelijk van de fase waarin een lectoraat zich bevindt.

De veelheid aan posities en gedeeld eigenaarschap maakte het voor de commissie ingewikkeld om een helder beeld te krijgen

De instituten en lectoraten geven, ook voor de commissie, overtuigende redenen voor de individuele keuzes. Opgeteld leidt het echter in de ogen van de commissie tot een dermate veelkleurig boekje dat het gevaar ontstaat dat het domeinniveau een extra organisatielaag gaat betekenen en daarmee de focus gaat verbreden.

Financiën en bemensing

Zowel op domeinniveau als in de lectoraatsreflecties heeft de commissie nog zeer beperkt inzicht gekregen in de financiering van de lectoraten. Het is in de ogen van de commissie illustratief voor de startfase van het domein dat een helder overzicht met vergelijkbare cijfers nog niet voorhanden is. Op basis van de lectoraatsreflecties ziet de commissie dat er bij veel lectoraten de verwerving van externe middelen nog hoger op de agenda geplaatst kan worden. Hiermee wil de commissie niets afdoen aan de successen die er zeker ook zijn en de positieve patronen zie zich aftekenen. Het is opvallend dat een aantal lectoraten ook TEC4S-ondersteuning als tweede geldstroom zien, terwijl dit in de ogen van de commissie geormerkte instellingsbekostiging en dus eerste geldstroom betreft. De hoeveelheid externe inkomsten vormt op dit moment nog een marginaal onderdeel van gesprek tussen de lectoren en het management te zijn, waardoor er weinig stimulans ontstaat om zich hierop te richten.

Op eenzelfde manier is de verantwoording van de bemensing van lectoraten en het gezamenlijk domein veelvormig en voor de commissie slecht vergelijkbaar, net als het aantal betrokken studenten.

In- en externe samenwerking

Het behoorlijk aantal toegekende subsidies, zowel uit de tweede als uit de derde geldstroom, verworven met vele en verschillende partners (een meer of minder uitgebouwd netwerk), toont aan dat de lectoraten beschikken over zeer veel interne en externe samenwerkingsverbanden. In een domein met tien lectoraten zijn er dermate veel samenwerkingen dat opsomming ondoenlijk cq ongewenst is. Toch wil de commissie een

mooi voorbeeld geven van de wijze waarop lectoraten in de samenleving en de hogeschool zijn verweven. Het lectoraat Decision Support, Who Cares? is in zichzelf al een samenwerking van twee Instituten (Paramedisch en Mens en Gezondheid) met een belangrijke werkveld-partner (het Catharina-ziekenhuis in Eindhoven). De lector combineert het lectoraatswerk met de functie van programmamanager Wetenschap in het Catharina-ziekenhuis. Daarmee liggen er volop verbindingen met de Technische Universiteit Eindhoven, het Maastricht UMC, de Universiteit van Gent en ook met medisch-technologische industriële bedrijven als Philips. Deze veelheid aan partijen zorgt voor tal van mogelijkheden, ook op het gebied van subsidieaanvragen en TEC4S-projecten. Dit netwerk brengt het lectoraat zeer veel mogelijkheden en is zowel het gevolg als de oorzaak van de behoorlijke massa in het onderzoek om impact te genereren.

Bevindingen van de commissie

De commissie ziet dat instituutdirecteuren met verschillende intensiteit praktijkgericht onderzoek op de dagelijkse agenda plaatsen. Een beperkte, faciliterende houding kan ertoe leiden dat het onderzoek moeite heeft om doorwerking in het onderwijs te genereren. Dat geldt voor de inzet en het perspectief voor docent-onderzoekers maar ook in het harmoniseren van faseverschillen tussen het onderwijs en bijvoorbeeld de onderzoeksbehoeften bij externe subsidiering. Een inspirerend voorbeeld zag de commissie in de tandem bij de Sporthogeschool, waar de instituutdirecteur en de lector in het MT gezamenlijk een prominente rol voor praktijkgericht onderzoek borgen.

Financiën en Bemensing

Uit de documentatie en de gesprekken is het de commissie duidelijk geworden dat de lectoraten in het domein zeer verschillend gefinancierd worden, zowel in omvang als in soort financiering. De commissie snapt dat de financiering vaak uit vermengde bronnen komt en het als administratieve last voelt om uiteen te rafelen hoe dit voor elk lectoraat en het domein ligt. Op domeinniveau is het wel noodzakelijk om inzicht en verantwoording te krijgen over de bestedingen van (veelal publieke) middelen. Ten aanzien van de financiering zijn er geen doelstellingen op domeinniveau geformuleerd, bijvoorbeeld wat betreft de verhouding tussen de eerste geldstroom enerzijds en de tweede en derde geldstroom anderzijds.

Uit de individuele lectoraatsreflecties kon de commissie in vier gevallen een verhouding afleiden van de interne bekostiging, de verworven onderzoekssubsidies en de extern verworven middelen. Het lectoraat Dynamische Talent Interventie bekostigt het onderzoek voor 83% uit de eerste geldstroom, 16% uit subsidies en 1% uit presentaties, lezingen en dergelijke. Het lectoraat Mens en Technologie verwerft 88% van de middelen intern en 12% uit onderzoekssubsidies. Het lectoraat Move to Be leunt voor 58% op eerste geldstroom en de combinatie van tweede en derde is 42%. Deze verhouding lag in 2015 nog op 90/10. Het lectoraat Sociale Veerkracht tenslotte bekostigt het onderzoek voor 37% uit de eerste, 36% uit de tweede en 27% uit de derde geldstroom. Dit zijn voorbeelden van actuele verhoudingen. Het zou goed zijn dit aan doelstellingen te koppelen, alsmede aan de toekomstbestendigheid van de geformuleerde doelstellingen.

Medewerkers

De commissie constateert een bandbreedte (tussen de 3,5 en 8,5 fte) aan bemensing van de lectoraten, waarbij geen van de lectoraten onwerkbaar klein of onwerkbaar groot is. Wel valt op dat dit soms kleine aanstellingen betreft in het geval van docent-onderzoekers. De commissie begrijpt de keuze voor de verbinding met het onderwijs door het betrekken van veel docenten. Uit de gesprekken komt echter naar voren dat de fragmentatie van banen tot beperkte diepgang kan leiden. Om die reden kiezen lectoraten voor het vergroten van de onderzoeksinzet per persoon. Toch blijft het voor de commissie geen uitgemaakte zaak dat het optimum tussen onderwijs en onderzoek is bereikt bij 0,3 fte onderzoek. Wellicht moet gekozen worden voor een meer gepersonaliseerde aanpak per docent-onderzoeker in het licht van zijn of haar ambities, kwaliteiten en mogelijkheden.

Van deze onderzoekstijd wordt, zo bleek uit de Kritische Reflecties en tijdens de visitatie, een flink deel besteed aan het begeleiden van projecten, het participeren in curriculumonderdelen zoals minoren, het fungeren als vraagbaak voor collega-docenten, enzovoort. In dat kader stelt de commissie vast dat de vraag hoe de financiering van docenten in relatie tot onderwijsgebonden onderzoek zich verhoudt tot de financiering van het onderzoek door studenten en onderzoeksgebonden onderwijs binnen de lectoraten niet helder is geworden. Duidelijk afspraken over de onderwijstaken binnen onderzoeksprojecten lijken gewenst om de participatie van studenten aantrekkelijk te houden en kwaliteit te kunnen leveren.

Kwalificaties van de medewerkers en professionalisering

Onder de docent-onderzoekers die de commissie sprak bevonden zich meerdere gepromoveerden en promovendi. Als geheel vormen zij een substantiële groep binnen de onderzoeksteams. Zowel in het vergroten van de massa van het lectoraat als in de doorwerking op het gebied van docentprofessionalisering kunnen de promovendi een zeer positieve rol spelen volgens de commissie.

Een domeinbreed of instellingsbreed professionaliseringsplan mede in relatie tot talentontwikkeling voor docent-onderzoekers is er nog niet en ook de scheiding tussen onderzoeks- en onderwijsactiviteiten is diffuus in het geval van studentenbegeleiding in projectonderzoeken en professionele werkplaatsen. Een voorbeeld van een organisatorische oplossing is de inzet van zogenaamde profileringssteams (FPH). Hierdoor ontstaat er een natuurlijke samenwerking rondom een thema en is de doorwerking in het onderwijs vanzelfsprekend geborgd.

Netwerken en samenwerkingsverbanden

Alle lectoraten hebben een keur aan relevante netwerkverbanden. De langjarige samenwerking met partners laat zien dat de wederzijdse meerwaarde voor de partners buiten kijf staat.

Conclusies ten aanzien van standaard 2

De ordening van de lectoraten in het domein Mens en Maatschappij is nog niet uitgekristalliseerd concludeert de commissie. De diversiteit aan samenwerkingen en verantwoording draagt volgens de commissie een tweetal gevaren met zich mee: lectoren

committeren zich volop aan alle lagen van samenwerking en de impact van lectoraten lijdt daaronder of lectoren trekken hun eigen plan en de samenhang lijdt daaronder. Het betreft hier een zoektocht naar de juiste balans, waarbij sturing onvermijdelijk is volgens de commissie.

De commissie hoorde in de gesprekken dat het evaluatie-proces een aanjagend effect heeft op de cohesie binnen het domein. De commissie ziet dat er op domeinniveau nog geen scherp beeld is van de financieringsbronnen en netwerken. Terwijl daar volgens de commissie een formidabel potentieel voor alle lectoraten in te vinden is.

In zijn algemeenheid vindt de commissie de lectoraatsgrootte adequaat voor het creëren van impact. Bij sommige lectoraten is het wel zaak om de doelstellingen zodanig te formuleren dat de ambities realistisch blijven. Als de massa door het aantrekken van grotere externe financiering vergroot wordt, kan ook de doorwerking navenant groeien, mits regie en ondersteuning tijdig meegroeien.

In randvoorwaardelijke zin is het nodig dat praktijkgericht onderzoek een evenwaardige (geen gelijke) positie inneemt ten opzichte van het andere primaire proces. Met het management voorop (de instituutdirecteur als ambassadeur van het onderzoek) leidt deze positionele versterking ook tot een hechtere verbinding tussen het onderwijs en het onderzoek, voorspelt de commissie. De commissie heeft kunnen zien dat als het onderzoek in een instituut minder prominent is gepositioneerd, zowel het onderzoek daaronder lijdt als het onderwijs niet profiteert van de meerwaarde van praktijkgericht onderzoek. En zeer zeker is het de commissie opgevallen hoe een sterke tandem van directeur en lector een vliegwieleffect binnen een instituut kan bewerkstelligen. De onderzoekende en praktijkgerichte atmosfeer die een dergelijke samenwerking oproept, leidt onmiskenbaar tot een positieve dynamiek.

De commissie beveelt het domein en de lectoraten aan veel van elkaar te leren en ook op instellingsniveau bestaande expertise te gebruiken in het verwerven van zowel subsidies als financiering vanuit de derde geldstroom. Op beide gebieden liggen nog volop mogelijkheden volgens de commissie. Zeker in de tweede geldstroom is er alle aanleiding de lat hoger te leggen. Naast SIA RAAK en RAAK Pro zijn ook ZonMW en Horizon2020 zeer interessante bronnen van externe financiering. In dit kader wil de commissie ook haar bewondering uitspreken voor de manier waarop sommige lectoraten zich langjarig en diepgaand hebben verbonden met het beroepenveld en de betreffende overheden.

De commissie merkt op dat er binnen de instelling nog geen gespecificeerd personeelsbeleid bestaat op het gebied van promovendi en gepromoveerden. De commissie acht het verstandig hier aandacht aan te besteden. De afwezigheid van specifieke loopbaanmogelijkheden kan potentierijke docent-onderzoekers ervan weerhouden hun steentje bij te dragen op onderzoeksgebied, dan wel elders kansen te zoeken voor loopbaanontwikkeling. Het staat de instituten vrij om hier zelf beleid op te maken, maar de commissie begrijpt dat op dit gebied er naar het instellingsniveau wordt gekeken.

De personele inzet van de lectoraten is kwalitatief goed, maar de integratie tussen onderzoek en onderwijs die verder zo veel voordelen heeft, brengt het nadeel met zich mee dat er met betrekking tot de feitelijk beschikbare tijd sprake is van een als diffuus te omschrijven situatie. De meeste docent-onderzoekers hebben 0,2 of 0,3 fte tot hun beschikking. Daarvan gaat vaak een deel op aan onderwijsgerelateerde taken waardoor er minder tijd voor

onderzoek overblijft. Het begeleiden van studenten in onderzoeksprojecten moet als een reguliere onderwijstaak gezien worden volgens de commissie.

De commissie vindt dat hierdoor mogelijkheden blijven liggen voor de verdere ontwikkeling van het onderzoek. Het verschil tussen de docenten en de docent-onderzoekers die de commissie heeft gesproken is niet helder.

Er zou een plan moeten komen dat (verschillende niveaus in) onderzoeks- en aan onderzoek gerelateerde onderwijstaken goed positioneert ten opzichte van elkaar en daaraan een differentiatie in onderzoekers koppelt. Ook is het wenselijk dat er scholingsbeleid op het gebied van onderzoek voor (niet-gepromoveerde) docent-onderzoekers komt.

Alles overziend vindt de commissie dat de inzet van mensen en middelen alsmede de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk maken. Hierbij merkt de commissie wel op dat het domein Mens en Maatschappij op het gebied van facilitering in personele en financieel acquirerende zin een sterkere rol zou moeten gaan spelen.

Oordeel ten aanzien van standaard 2

Voldoende

Motivatie

Het beeld van de commissie betreffend de organisatorische inbedding van het domein en de lectoraten is nog niet uitgekristalliseerd. De verwerving van externe middelen is bij sommige lectoraten zeer succesvol, maar in het geheel van het domein bezien nog aan de magere kant volgens de commissie. De bemensing van de lectoraten behoeft versterking en daaraan gerelateerd het uitgewerkt personeelsbeleid betreffend docent-onderzoekers, promovendi en gepromoveerden. De netwerken en verankering in het kennis- en beroepenveld heeft indruk gemaakt op de commissie. Deze factoren gezamenlijk leiden de commissie tot het oordeel voldoende.

Standaard 3

Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden

Inleiding

De onderzoekers van het domein Mens en Maatschappij hanteren de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) als leidraad en referentie. De lectoraten binnen het domein doen zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek.

Bij een groot deel van de onderzoeksprojecten in de context van het Domein Mens en Maatschappij is een ethische reflectie op het onderwerp en de uitvoering van het onderzoek aan de orde omdat het veelal gaat om mens-gebonden onderzoek. Onderzoeksvoorstellen worden passend voorgelegd ter toetsing aan externe Medisch Ethische Toetscommissies en ter advisering aan de Fontys Ethische Commissie Onderzoek.

Intercollegiale toetsing en peerreview wordt zeer frequent gebruikt, maar is nog geen usance binnen alle afdelingen en op domeinniveau. Een sterk voorbeeld van intercollegiale toetsing is het bespreken van onderzoeksaanvragen als deze afgewezen zijn om daar lering uit te trekken (Decision Support).

Uit de beoordelingen van externe peers, zoals bij subsidieaanvragen, wetenschappelijke publicaties en samenwerking met universitaire hoogleraren blijkt een goed gevoel voor de kwaliteitsstandaarden in de verschillende vakgebieden. De commissie spreekt haar waardering uit voor de transparantie die hierin is betracht.

Een gezamenlijke Data Management Policy is in voorbereiding, ook met het oog op interdisciplinaire samenwerking in het kader van TEC for Society.

De commissie bekeek een aantal wetenschappelijke publicaties. De bestudeerde werken voldeden aan de eisen van het vakgebied. De uitstekende methodische grondigheid blijkt uit de gekozen aanpak en de toepassing van de adequate data-analyse. Met name de praktijkrelevantie (bijvoorbeeld een onderzoek naar de motivatie van leerlingen) en de bespreking van de praktische implicatie spreken tot de verbeelding. De commissie ziet dat praktijkgericht onderzoek de aanpak van het vraagstuk (methode) de aard van het probleem volgt en dit ook vaak de richting van een peer review is.

Conclusie ten aanzien van standaard 3

De commissie is op grond van de verkregen informatie van mening dat in zijn algemeenheid aan de standaarden van het vakgebied voor de kwaliteit van onderzoek voldaan wordt.

Uit de visitatie en de Kritische Reflectie kreeg de commissie de indruk dat er tot nu toe beperkt onderling contact is geweest tussen de lectoren over het onderwerp onderzoeksmethodiek en dat er nog geen sprake is van meerwaarde in het onderzoek op domeinniveau in termen van kruisbestuiving. Ze trekt hieruit de conclusie dat men in het domein meer gezamenlijk zou moeten reflecteren op het onderwerp onderzoeksmethodiek). Van de lectoren mag verder verwacht worden dat zij helder en eenduidig aangeven welke

standaarden gebruikt (moeten) worden in welk type onderzoek, dat zij expliciteren welke keuzes in welke situaties gemaakt worden en dat zij de praktijken op dit gebied met elkaar delen. De commissie beveelt dus aan dat de lectoraten meer met elkaar gaan samenwerken en gaan leren van de eventuele verschillen en overeenkomsten tussen de nu gehanteerde onderzoeksmethodologieën. Dit is met name van belang voor de gewenste multidisciplinaire aanpak van projecten.

De commissie heeft de portfolio's van de lectoraten bestudeerd en enkele publicaties nader beschouwd (mede gelet op de beleving van het onderzoek bij het werkveld en de focus daar op complexe, brede en interdisciplinaire maatschappelijke vraagstukken).

De commissie ziet een veelheid aan verschijningsvormen van het praktijkgericht onderzoek binnen de te visiteren lectoraten. Een korte blik op de portfolio's toont: video's, vakpublicaties, narratief onderzoek, hoofdstukken uit boeken, projecten, factsheets, kennisdeelbijkomsten, workshops, een jaarlijkse onderzoeksproeverij, tools en interventies, lectorale redes, media-uitingen, etc. Daarmee zorgen de lectoraten ook voor voldoende doorwerking op de verschillende terreinen en binnen de verschillende netwerken, waarin ze actief zijn en bestrijken zo ook een groot regionaal publiek.

Zoals gebruikelijk zien we artikelen, waaraan een groot aantal docent-onderzoekers en lectoren vanuit Fontys hebben bijgedragen, maar ook van andere kennisinstelling (universiteiten en andere hogescholen, maar ook het werkveld, zoals ziekenhuizen of andere zorg- en welzijnsinstellingen). Deze samenwerkingsverbanden leveren een bredere doorwerking op dan wanneer het onderzoek alleen binnen Fontys is uitgevoerd. Overigens zien we steeds vaker dat subsidieaanvragen een groter samenwerkingsverband van instellingen van hoger onderwijs vragen en daarmee co-creatie met werkveld en onderzoeksinstellingen toeneemt.

Peerreviews in zorg- en welzijngerelateerde tijdschriften geven, nadat de commissie een aantal hiervan nader heeft bestudeerd, een goed beeld van de wijze waarop het onderzoek en de betekenis ervan methodologisch wordt nagestreefd. In abstracts zien we de gebruikelijke categorieën ("background, methods, results, and conclusion") terug, alsmede de ethische en methodologische kwesties die met cliëntonderzoek samenhangen (bijv. het regelen van informed consent). De commissie treft ook een adequate beschrijving van het onderzoeksontwerp aan, naast uitvoerige statistische analyses van de verkregen gegevens. Een goed systeem van datamanagement lijkt hier voorhanden te zijn en wordt ook door toetsing van de ethische commissie (en haar besluit) geborgd. We zien daarnaast ook hoe het onderzoek met verschillende onderzoeksgroepen wordt uitgevoerd en wat dit uiteindelijk oplevert. Een veelheid aan mixed methods is zichtbaar in hetgeen wordt gepubliceerd.

Overigens zien we dat teneinde een breed publiek te kunnen bereiken niet alleen wetenschappelijke, peerreviewed output wordt opgeleverd, maar ook andere media worden gezocht om resultaten van praktijkgericht onderzoek te delen of verspreiden. Naast geschreven teksten zien we ook presentaties/lezingen, videoreportages en andere media-uitingen die met name goed en prettig leesbaar zijn en daarmee voor een breder publiek de geadresseerde vraagstukken goed en helder in beeld brengen.

De impact of doorwerking van het onderzoek blijft, ook vanuit het oogpunt van kwaliteitszorg (zie standaard 5), qua ambitie wat diffuus: een ambitie-document zou hier een toevoeging

kunnen zijn. Het is overduidelijk dat de geraadpleegde producten van praktijkgericht onderzoek vertrekken van actuele maatschappelijke vraagstukken die veelal slechts met een breed samengesteld (interdisciplinair) team van deskundigen kunnen worden geanalyseerd en waarvoor daarna oplossingsscenario's kunnen worden aangedragen.

Een voorbeeld: *“Views on Sex using the Nominal Group Technique”*, Stoffelen, Schaafsma et al, 2018 schetst een exploratief onderzoek onder en met mensen met een intellectuele beperking naar seksualiteit en fysieke intimiteit. Het onderzoek is in samenwerking tussen lectoraat Opvoeden voor de Toekomst, Universiteit Maastricht en Zorgbelang Gelderland opgezet, vanuit een reële kennisbehoefte in de praktijk van de zorg. De aard van de te onderzoeken groep stelt eisen aan de methodologische aanpak, waarvoor uit de wetenschappelijke literatuur aanknopingspunten worden gedefinieerd. De gehanteerde vorm van inclusief onderzoek wordt nadrukkelijk onderbouwd en gelegitimeerd en is mede onderwerp van reflectie. Het ontwerp wordt ethische getoetst en de uitwerking vindt plaats met validering door een adviesgroep met vertegenwoordigers van de doelgroep. De vormgeving door middel van geteste en met deze vertegenwoordigers ontwikkelde beelden blijkt daadwerkelijk verhalen uit te lokken bij de respondenten, die inzage geven in hun werkelijkheid. In een online artikel worden het onderzoeksproces en de uitkomsten volgens de wetenschappelijke standaarden beschreven en transparant gemaakt, terwijl het taalgebruik heel toegankelijk blijft voor een publiek van zorgverleners.

Een ander voorbeeld betreft het artikel *“Where to go and how to get there: Goal clarification, process feedback and students’ need satisfaction and frustration from lesson to lesson”*, Krijgsman et al, 2019. Waardering is er voor het feit dat het artikel geschreven is vanuit een internationale onderzoeksgroep. Het artikel betreft de motivatie van leerlingen om te leren en de rol van de docent hierin en is daarmee zeer relevant voor beroepsgerichte opleidingen. Bovendien geeft de betogende en onafhankelijke redeneertrant een meer dan voldoende blijk van theoretische diepgang. Wellicht had de meer kwantitatief georiënteerde data-verzameling nog aangevuld kunnen worden met een kwantitatieve, zoals focusgroepen om meer diepgang te krijgen. De toegepaste statistische analyses tonen een zeer hoogwaardige methodologische kennis. Tot slot komt de praktijkgerichte gedachte goed naar voren door de toevoeging van een paragraaf rondom implicaties voor de educatie.

De brede bestudering van de portfolios, alsmede de nadere beschouwing van de steekproefsgewijs geselecteerde publicaties en de gesprekken met lectoren en onderzoekers stemmen de commissie positief op deze standaard.

Oordeel ten aanzien van standaard 3

Goed

Motivatie

De commissie stelt op basis van zij gezien heeft vast dat het onderzoek voldoet aan de standaarden voor onderzoek in het vakgebied. De lectoraten hebben medewerkers die aantoonbaar geschoold zijn in het doen van onderzoek (gepromoveerd, promoverend of met praktijkervaring). Men verwijst naar gehanteerde kwaliteitsstandaarden die passen bij of aangepast zijn aan eigen veld/object van onderzoek. Er wordt een bijdrage geleverd aan het verder ontwikkelen van onderzoeksmethoden bv door inzet van creatieve middelen. Er is

sprake van peer review, hoewel het beleid op dit vlak helderder kan. Het feit dat men in staat is geweest een substantiële hoeveelheid projecten aan te trekken met subsidie vanuit externe fondsen is ook een goede indicator voor de kwaliteit van het onderzoek.

Standaard 4

De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van * onderwijs en professionalisering, * de beroepspraktijk en de samenleving, * kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden

Inleiding

Zoals eerder opgemerkt is er ook in de relevantie en doorwerking nog geen sprake van een homogeen domeinbeeld. Als de commissie de sterktes van de verschillende lectoraten naast elkaar zet, ontstaat er een uiterst rooskleurig beeld. Indien de commissie focust op de aandachtspunten in de doorwerking bij de lectoraten wordt dat beeld aanzienlijk minder rooskleurig.

De commissie kiest ervoor om een gebalanceerde en ontwikkelgerichte beoordeling te geven, vooral omdat zij op het gebied van aandachtspunten veel en snelle verbeterpotentie ziet.

4.1 Relevantie en impact voor onderwijs en professionalisering van docenten

De verbinding tussen de lectoraten en het onderwijs in de instituten is door de band genomen behoorlijk sterk. Er wordt veelvuldig bijgedragen in de curriculumontwikkeling, studenten participeren in onderzoeken waarvan lectoraten opdrachtgever zijn en de leerwerkplaatsen (onder meerdere noemers) stimuleren een onderzoekende houding op een praktijkgerichte manier.

Toch hoorde de commissie ook dat de prioriteit van onderzoek ten opzichte van onderwijs sterk kan verschillen. In een enkel geval zijn instituutdirecties nog niet volledig doordrongen van de synergie van onderwijs en onderzoek, gedurende de gehele opleiding en niet bijvoorbeeld alleen maar in de laatste fase van de opleiding. Daarnaast is het lastig om de goede docent-onderzoekers op onderzoeksprojecten te krijgen, omdat vaak het onderwijs toch voorrang krijgt en deze mensen veelgevraagd zijn. In het aannamebeleid staat onderzoekservaring niet bij de belangrijkste criteria en wordt de praktijkervaring vaak hoger gewaardeerd.

Met in totaal 28 promotie-trajecten (in diverse stadia) timmert het domein stevig aan de weg waar het de ontwikkeling van docent-onderzoekers betreft. Het is opvallend dat het carrièreperspectief voor gepromoveerde docenten nog beperkt is. Voor sommigen, zo bleek uit de gesprekken is dat ook een reden om deze extra inspanning naast het docentschap nog niet aan te gaan.

Op het bredere gebied van docentprofessionalisering ontplooiën veel lectoraten diverse activiteiten, met wisselend succes vanwege de drukke onderwijsactiviteiten bij de docenten. De commissie ziet hier de noodzaak van een strategische focus bij alle instituten op de verbinding van het lectoraatsonderzoek en zijn verspreiding in en met het onderwijs.

Bevindingen van de commissie

De commissie heeft in gesprekken met studenten, docenten en docent-onderzoekers een consistente reflectie gezien van de mate van verwevenheid tussen de ontwikkelende onderzoeksvaardigheden in het opleidingscurriculum en de inbreng vanuit de lectoraten. De commissie waardeert dit als zeer positief.

Ook als positief ervaart de commissie dat de meeste lectoraten de verbinding met het onderwijs als aandachtspunt omschrijven, terwijl er in diezelfde lectoraten toch behoorlijke verbindingen zichtbaar zijn. Dit tekent een zelfkritische houding en de ambitie om de verbinding met het ‘andere primaire proces’ eerder te intensiveren dan lossen te laten. Hierbij werd opgemerkt dat soms de wederkerigheid aandacht behoeft: waar de lectoraten zich bij alle activiteiten afvragen wat de bijdrage aan het onderwijs zou moeten of kunnen zijn, is dat automatisme vanuit het onderwijs niet altijd zichtbaar.

De commissie moedigt het domein aan meer werk te maken van de onderlinge kennisuitwisseling tussen de lectoraten op dit gebied. Inhoudelijk ziet de commissie meer perspectief op structurele inspanningen als hybride leeromgevingen, werkplaatsen en docentprofessionalisering dan in meer vrijblijvende acties als kennislunches en gastcolleges, zonder de waarde hiervan in twijfel te trekken. Het opzetten en verzorgen van minoren en keuzevakken is van oudsher een bekende manier om lectoraatskennis in het curriculum te brengen. Het gevaar daarbij is dat het een eilandje kan blijven, dat er geen structurele verbinding met het curriculum en de docenten ontstaat.

De Research Academy van HRMP waarbij docenten binnen en buiten het instituut worden ondersteund bij onderzoeksvragen en -activiteiten lijkt de commissie een model dat ook op domeinniveau perspectief zou kunnen bieden.

4.2 Relevantie en impact voor beroepspraktijk en samenleving

De relevantie van de lectoraatsonderzoeken in het domein staat voor de commissie niet ter discussie, vooral vanwege het uitgebreide netwerk en de samenwerkingspartners waarmee de onderzoeken worden uitgevoerd.

Het doorwerkingsgebied is veelzijdig en verschilt per lectoraat. Fieldlabs zoals Itopia en Amfors van onder andere Mens en Technologie, Centra voor Pedagogische Innovatie (Diversiteit en Orthopedagogisch Handelen) en Zorg Innovatie Centra (Persoonsgerichte Praktijkvoering) verbinden zowel het onderzoek met de beroepspraktijk als met het onderwijs.

Langjarige intensieve samenwerkingsverbanden zoals het Catharina Ziekenhuis die kent via het lectoraat Decision Support met het instituut Mens en Gezondheid en de Paramedische Hogeschool hebben grote meerwaarde voor studenten, docenten onderzoekers en professionals.

De output van de lectoraten is ook divers. De commissie heeft instrumentontwikkeling gezien, prototypes, beleidsadvisering, applicaties, een risico-assessmentinstrument, klankbordfuncties voor professionele vraagstukken et cetera. Bovendien jagen alle lectoraten binnen hun beroepspraktijk het discours aan over actuele en toekomstige ontwikkelingen.

Bevindingen ten aanzien van samenwerking met bedrijven, overheden en kennisinstellingen

Zoals eerder gememoreerd zijn er grote verschillen tussen de netwerken van de lectoraten, waarbij de commissie opmerkt dat ook bij de jongere lectoraten al een relevant netwerk in de beroepspraktijk is opgebouwd. Het domein als geheel heeft hiermee een formidabel netwerk in handen, waarmee grote synergie te behalen is.

Zorginstellingen

Een keur aan praktijkpartners in de zorg maakt dat de lectoraten van het domein Mens en Maatschappij input leveren aan en krijgen van de beroepspraktijk. Naast het eerder gememoreerde Catharina Ziekenhuis in Eindhoven wordt er samengewerkt met onder andere het Maastricht UMC, de Jeugdzorg, het Maxima Medisch Centrum, het Elkerliek Ziekenhuis en met vele gemeentelijke overheden op het gebied van WMO en GGZ.

Kennisinstellingen

De commissie ziet instemmend dat er veelvuldig samen wordt opgetrokken met veel kennisinstellingen in de regio. Zo werkt het lectoraat Sociale Veerkracht met de Tilburg University samen in de academische werkplaats jeugd en speelt zij een actieve rol in het landelijk lectorennetwerk Zorg en Welzijn. Het lectoraat Move to Be werkt in projecten samen met de Tu/e, de Universiteit van Gent, Hogeschool Zuyd, diverse Sporthogescholen, de KU Leuven en de Universiteit van Maastricht. Ook met het mbo en andere opleiders zijn er verbanden binnen de lectoraten. Over alle lectoraten heen ontstaat er op deze manier een fijnmazig contactennetwerk.

Bevindingen van de commissie

De commissie is enthousiast over de mooie voorbeelden van praktische en meer conceptuele impact vanuit de lectoraten.

De commissie denkt wel dat met het aanbrengen van meer focus, de onderlinge samenwerking te zoeken (zoals al gebeurt in TEC4S-verband) en de massa van de lectoraten te vergroten er nog grote winst valt te behalen.

Hierbij speelt zeker ook de zichtbaarheid een rol. Goede voorbeelden niet te na gesproken, over het algemeen mag het domein de opgebouwde expertise meer uitventen. Ook in de gesprekken met de commissie kwam naar voren dat er sprake is van onterechte bescheidenheid. Juist in relatie tot de beroepspraktijk is het belangrijk dat het werkveld weet waar de expertise van het praktijkgericht onderzoek te vinden is.

4.3 Relevantie en impact voor kennisontwikkeling

De output van tien lectoraten in dit domein leidt snel tot een flinke lijst publicaties, artikelen, presentaties en publiciteit. De commissie is van mening dat deze overzichten niet alleen per lectoraat nauwkeurig bijgehouden moeten worden, maar ook op domeinniveau. Dit verschaft goede mogelijkheden om de zichtbaarheid verder te vergroten. Op dit moment is er geen eenduidige registratie van publicaties terwijl dat de zichtbaarheid van het domein kan vergroten en de expertise onderstreept.

De wijze van kenniscirculatie verschilt uiteraard per lectoraat. Het ene lectoraat zet meer in op lezingen, trainingen, masterclasses, congressen en interviews en het andere lectoraat zet meer in op publicaties. Ook zijn er lectoraten die het beide doen en hiermee bijdragen aan de kennisontwikkeling in het domein. Op publicatie-vlak heeft de commissie bewondering voor de frequentie en kwaliteit van sommige lectoraten. Met name het lectoraat Move to Be maakte hierin indruk met 40 internationale publicaties in drie jaar.

In zijn algemeenheid vindt de commissie de hoeveelheid wetenschappelijke bijdragen adequaat, gezien de omvang van het domein. Met 74 gepubliceerde artikelen in internationale journals draagt het domein stevig bij aan de kennisontwikkeling. Met deze omvang kan peerreview bij publicaties terecht worden opgevoerd als indicator voor onderzoekskwaliteit.

Ook op het gebied van laagdrempelige kennisontsluiting en -circulatie zijn de lectoraten behoorlijk actief. Het is voor de commissie helder dat de lectoraten hun onderzoeksresultaten en inzichten actief verspreiden in het veld en in het onderwijs. Bij dat laatste veld tekenen sommige lectoraten aan dat ze de verbinding met het onderwijs verder willen intensiveren.

Conclusies ten aanzien van standaard 4

De commissie concludeert dat de doorwerking op het gebied van onderwijs domeinbreed behoorlijk goed is vormgegeven en zichtbaar leidt tot actualisering van curricula en participatie van studenten. Voor de docentprofessionalisering is dit voldoende en voor intensivering vatbaar. De commissie moedigt het domein, de lectoraten en de instituten aan de integratie van onderzoek, de onderzoekende houding te intensiveren waar mogelijk. De onlosmakelijke verbinding tussen onderwijs en onderzoek vanaf het eerste jaar werkt positief voor zowel de positionering van praktijkgericht onderzoek als het onderwijscurriculum.

Op het gebied van doorwerking in de beroepspraktijk is de commissie enthousiast over de samenwerking en de impact die de lectoraten weten te genereren. Het werkveld in den brede profiteert van de opbrengsten van het praktijkgericht onderzoek.

Wat betreft de wetenschappelijke impact is de commissie behoorlijk enthousiast, zowel over het aantal publicaties als de spreiding over disseminatie-kanalen, van internationale journals en vaktijdschriften tot onderwijsmateriaal en massamediale uitingen.

Op het gebied van laagdrempelige kennisdisseminatie waardeert de commissie de inspanningen van de lectoraten om de onderzoeksresultaten over het voetlicht te brengen bij de stakeholders die er het meest bij betrokken zijn.

Omdat op domeinniveau en bij de meeste lectoraten geformuleerde doelen en indicatoren (zie standaard 1) ontbreken is er bij deze standaard geen sprake van gerealiseerde doelen in termen van gebruik en impact. De resultaten zijn daarmee alleen kwalitatief beschreven.

Oordeel

Goed.

Motivatie

De commissie weegt de oordelen over de relevantie en impact tegen elkaar af. Wegende het onderwijs (goed), docentprofessionalisering (voldoende), beroepspraktijk (goed), wetenschappelijke publicaties (goed) en laagdrempelige kennisdisseminatie (voldoende) komt de commissie tot het oordeel goed op deze standaard.

De commissie mist een consistent model van aanpak en daarbij behorende indicatoren op de drie gebieden van standaard 4 en een reflectie op de realisatie daarvan. Aan 'impact' werd in de Kritische Reflectie niet expliciet aandacht besteed. De commissie moest haar bevindingen met betrekking tot impact, gebruik en waardering geheel afleiden uit beschrijvingen in de Kritische Reflectie en de gesprekken tijdens de visitatie. De commissie vindt dat op deze aspecten van standaard 4 belangrijke verbeterpunten liggen die door het domein zouden moeten worden opgepakt.

Standaard 5

De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig consequenties

Inleiding

In de nota *Onderzoek en Kwaliteit Fontys Hogescholen 2019* wordt uitgebreid stilgestaan bij de decentrale besturingsfilosofie bij Fontys Hogescholen en het feit dat hierdoor de kwaliteitszorg (en dus ook evaluaties) per Instituut verschillend wordt ingevuld. Per Instituut worden afspraken gemaakt tussen lectoren en directeuren, maar het eigenaarschap en de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderzoek berust toch vooral (nog) bij de lectoren en de medewerkers van de lectoraten.

De Hogeschool heeft een kwaliteitszorgsysteem ontwikkeld dat berust op drie pijlers: externe evaluatie van het onderzoek, periodieke peer-review op lectoraatsniveau (motivatie: alleen peers zijn in staat om standaard 3 te beoordelen) en het ontwikkelen van een onderzoeksportfolio met daarin een overzicht van de onderzoeksoutput.

In zes gevallen heeft de commissie verslagen van deze in- en externe peerreviews aangetroffen in de documentatie van de lectoraten en deze evaluaties zijn zeer verschillend van inhoud en vorm. Vaak zijn deze evaluaties ook gedateerd in de zomer van 2019, de commissie maakt hieruit op dat de BKO-evaluatie een stimulerend effect heeft op de evaluatiebehoefte.

Bevindingen ten aanzien van standaard 5

De commissie ziet dat met het ontbreken van succesindicatoren op domein- en lectoraatsniveau (zie standaard 1) het evalueren enigszins ongeleid blijft. De transitieperiode die het domein in de oplegger beschrijft naar een meer gestructureerd kwaliteitszorgsysteem op het gebied van praktijkgericht onderzoek is herkenbaar voor de commissie. Het feit dat bij enkele lectoraten evaluatie nog nauwelijks gedocumenteerd is, onderstreept de noodzaak hiertoe.

De uitgangspunten in de uitvoering kwaliteitszorg die de instelling heeft geformuleerd (reviews met peers en stakeholders, portfolio met outputoverzicht en methodologische reflectie) geven volgens de commissie een goede aanzet tot verbetering, net als de instelling van de commissie Onderzoek.

Het instrument portfolio is nog in ontwikkeling. Afgaand op de huidige invulling heeft het instrument wat de commissie betreft zijn beperkingen. Het is een uitstekend middel om in- en externe belangstellenden met de lectoraten kennis te laten maken en biedt een mooi overzicht van de output. Als evaluatie-instrument in de context van standaard 5 kan het op dit moment echter nog niet goed dienstdoen, omdat doelen en streefwaarden zoals bedoeld in standaard 1 grotendeels ontbreken. Dat maakt het moeilijk om evaluaties uit te voeren.

Conclusie ten aanzien van standaard 5

De met betrekking tot kwaliteitszorg aangeleverde informatie ten behoeve van de visitatie was enigszins fragmentarisch. De commissie heeft over de hele linie in de documentatie weinig heldere procedures en afspraken ten aanzien van de kwaliteitszorg aangetroffen.

De commissie kreeg uit de documentatie dus een beperkt beeld met betrekking tot de vraag of en hoe processen en resultaten worden geëvalueerd, volgens welke systematiek, en hoe gesignaleerde verbeterpunten worden opgevolgd. Het ontbreken van helder geformuleerde doelen en indicatoren op lectoraatsniveau (zie standaard 1) is hier ongetwijfeld mede debet aan. De commissie doet de suggestie een verbeterprocesmodel te gaan hanteren (bijvoorbeeld PDCA) met regelkringen op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau en daarbij een adequate set van prestatie-indicatoren te ontwikkelen.

Tussen lectoren en hun Instituutsdirecties vindt weliswaar regulier overleg plaats, maar ook op dit punt heeft de commissie geen aanzet tot een systematische evaluatie kunnen terugvinden. De commissie heeft de indruk gekregen dat dit overleg vooral financieel ingestoken wordt en zich slechts zijdelings bezighoudt met onderzoeksprocessen en resultaten, alsmede HRM-gerelateerde vraagstukken (zie standaard 2). In een enkel geval is zichtbaar hoe het diepgaander evalueren de positie van het praktijkgericht onderzoek in het instituut versterkt en daarmee de integratie van onderwijs en onderzoek bevordert.

Wat betreft de uitvoering van het kwaliteitszorgsysteem dat op hogeschoolniveau is vastgesteld vindt de commissie dat het instrument peer-review nog moet worden uitontwikkeld en dat het instrument portfolio wat de commissie betreft zijn beperkingen heeft. De commissie beveelt aan de voor- en nadelen van deze instrumenten nog eens kritisch te bezien.

In zijn algemeenheid concludeert de commissie dat zowel op domein- als lectoraatsniveau meer sturing en facilitering onvermijdelijk is om te komen tot een systematische kwaliteitszorg.

Oordeel ten aanzien van standaard 5

Niet voldaan

Motivatie

De commissie trof in de documentatie rondom de visitatie nauwelijks voorbeelden aan waaruit blijkt hoe PDCA-cycli werken, met andere woorden wat evaluaties hebben opgeleverd aan verbeteracties, hoe die zijn opgevolgd en wat het resultaat daarvan is geweest. De commissie ziet aanzetten tot verbetering en moedigt het domein aan deze door te zetten, ook na de BKO-evaluatie.

3.3 Conclusie ten aanzien van het domein als geheel en eindoordeel

Het onderzoek in dit domein heeft ontegenzeggelijk meerwaarde voor het onderwijs, de beroepspraktijk en de kennisontwikkeling. Zoals een vertegenwoordiger van het werkveld opmerkte: “Het hbo-onderzoek in dit domein is de linking pin vanuit klassiek onderzoek naar de praktijk om doorwerking te genereren en neemt daarin een eigenstandige positie in. Het is complementair: de infrastructuur van het wo-onderzoek is comfortabeler, maar het hbo kent het werkveld beter. Dit praktijkgericht onderzoek is een onmisbare schakel tot impact.”

Een aantal lectoraten heeft een centrale positie in samenwerkingsnetwerken en de beroepspraktijk is enthousiast over de doorwerking. Het onderzoek draagt zichtbaar en substantieel bij aan het onderwijs op de Instituten en er is sprake van nauwe verbindingen tussen onderzoek, onderwijs en werkveld. Het onderzoek in dit domein kent dus veel sterke kanten. De verdere ontwikkeling van het onderzoek zou kunnen worden bevorderd als:

- Het domein een herkenbaarder functie krijgt, dan wel als inhoudelijk sturend op gezamenlijk bepaalde foci, dan wel als organiserend en faciliterend platform waarbij lectoraten inhoudelijke samenwerking zoeken waar het past, binnen of buiten het domein
- Een systematischer kwaliteitszorgsysteem te implementeren, inclusief zelfopgestelde indicatoren per lectoraat en als domein in zijn geheel

De Instituten in het domein werken steeds nauwer samen, zeker in TEC4S-projecten waar de lectoraten veelvuldig in participeren. Het zou goed zijn als de Instituutsdirecties meer inhoudelijke betrokkenheid inzake de kaders (Fontysbreed en op Instituutsniveau) voor onderzoek gaan laten zien.

Het domein beschikt over goede en gedreven onderzoekers en de lectoraten slagen erin gesubsidieerde projecten aan te trekken. Verbeterpunten betreffen vooral de professionalisering op het gebied van onderzoek op het niveau van het lectoraat.

De commissie roept verder op tot het ontwikkelen van een personeelsbeleid voor onderzoek, inclusief een scholingsbeleid voor onderzoekers. Dit lijkt echter vooral een aangelegenheid die op Fontys-niveau moet worden aangepakt.

De kwaliteit van het praktijkgericht onderzoek is prima, getuige de binnengehaalde subsidies, het enthousiasme binnen de regio om met het domein samen te werken en de behoorlijke publicatiefrequentie.

De sterke verwevenheid van het onderzoek met het onderwijs vermengt de activiteiten van de onderzoekseenheid/de lectoraten met de activiteiten in het reguliere onderwijs. Het verschil tussen lectoraats- of domeingebonden onderzoek en onderwijsgebonden onderzoek buiten de lectoraten verdient naar de mening van de commissie een duidelijkere toelichting.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat er binnen het domein veel oog is voor de kwaliteit van het onderzoek, maar dat er de uitdaging ligt om resultaten ook interdisciplinair beter zichtbaar te maken.

Met betrekking tot de kwaliteitszorg is er nog veel werk aan de winkel en dat geldt ook voor de ontwikkeling van een op dit domein toegesneden systeem om de onderzoeksresultaten goed te borgen.

Eindoordeel ten aanzien van het domein als geheel: voldoende

Aanbevelingen

Aan Fontys Hogescholen:

- Versterk de sturing ten aanzien van hogeschoolbrede kaders op het gebied van onderzoek.
 - Ontwikkel een personeelsbeleid met betrekking tot onderzoek. De commissie denkt hierbij aan functiedifferentiatie tussen onderzoekers, een promovendibeleid, en een scholingsbeleid voor docent-onderzoekers.
 - Evalueer de instrumenten peer-review en portfolio en stel indien nodig stringentere kaders op. Bewaak de uitvoering hiervan.

Aan de Instituutsdirecties:

- Versterk de sturing ten aanzien van instituutskaders op het gebied van onderzoek.
 - Omarm de lectoraten, wees ervan doordrongen dat de verwevenheid van praktijkgericht onderzoek en onderwijs onmisbaar is in de vorming van competente hbo-professionals.
 - Maak gebruik van best practices binnen de eigen hogeschool. Het leren van elkaar zou in dit verband tot snelle resultaten kunnen leiden.

Aan het domein Mens en Maatschappij:

- Zorg dat het domein een herkenbaarder functie krijgt, dan wel als inhoudelijk sturend op gezamenlijk bepaalde foci, dan wel als organiserend en faciliterend platform waarbij lectoraten inhoudelijke samenwerking zoeken waar het past, binnen of buiten het domein
- Scherp de ambities op het gebied van onderzoek aan door 1) op basis van het goede fundament dat er nu ligt expliciet doelen en indicatoren te formuleren 2) meer massa in samenhang met onderlinge samenwerking te creëren
- Ontwikkel een strategie om als domein naar buiten toe te treden, zichtbaarder te worden voor alle relevante stakeholders.
- Maak onderzoeksresultaten zichtbaarder en presenteer ze op een eenduidige en volledige wijze, inclusief een samenvattend overzicht.
- Ontwikkel en faciliteer een fundingstrategie
- Ontwikkel een goed werkend systeem van kwaliteitszorg inclusief de daarbij horende plannen en instrumenten

Aan met name de lectoren beveelt de commissie aan dat deze meer gezamenlijk gaan reflecteren op afstemming van kwaliteitscriteria, financiering, samenwerking, methodologie en doorwerking in onderwijs en beroepspraktijk.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula vitae commissieleden

Voorzitter

Drs. Wim Boomkamp was van 2008 tot 2018 voorzitter van het College van Bestuur van Saxion Hogeschool. Daarvoor was hij lid van het CvB van deze hogeschool, bekleedde hij diverse leidinggevende functies en was hij docent in het hbo, mbo en speciaal onderwijs. Van 2012 tot 2018 was hij lid van het bestuur van de Vereniging Hogescholen en verantwoordelijk voor de portefeuilles Techniek, Internationalisering en ICT.

Momenteel vervult hij diverse commissariaten alsmede toezichthoudende- en adviesfuncties in de zorg, het onderwijs, de woningsector, cultuur, sport en bedrijfsleven.

Wim Boomkamp studeerde in eerste instantie in het hbo af als onderwijzer en vervolgens als gedragswetenschapper/orthopedagoog aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Commissielid Remo Mombarg is lector Bewegingsonderwijs en Jeugdsport aan het Instituut voor Sportstudies van de Hanzehogeschool Groningen, lectoraat sportwetenschappen. Remo Mombarg heeft tevens een aanstelling bij de Rijksuniversiteit Groningen (RuG), afdeling Orthopedagogiek.

Binnen het lectoraat Sportwetenschap houdt hij zich bezig met jeugdsport en bewegingsonderwijs. Hierbij worden studenten van de afdelingen orthopedagogiek en bewegingswetenschappen van de RuG en Academie voor Lichamelijke Opvoeding ingezet om onderzoek te doen naar effectieve (beweeg)interventies om kinderen deel te laten nemen aan de huidige en toekomstige sportmaatschappij. Hierbij wordt ook gekeken naar de relatie met overige leerprestaties. Daarnaast is hij lid van de erkenningscommissie van het Kenniscentrum Sport.

Commissielid Frank Vonk verricht voor het Lectoraat Human Communication Development (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) onderzoek naar strategisch communiceren binnen specifieke publieke en private ruimtes, de taal- en communicatietheoretische achtergronden van taalgebruik, verschillende vormen van management en aansturing en de relatie tussen communicatie en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen.

Sinds 2011 is hij werkzaam als senior beleidsmedewerker bij HAN Kwaliteitszorg. Hij deed en doet onderzoek naar internationalisering (van het MKB), communicatie en competenties, ethiek, geschiedschrijving van de taalfilosofie en recentelijk het gebied van kwaliteitszorg onderwijs en onderzoek. Voorts is hij voorzitter van de examencommissie van het Instituut Bedrijfskunde en Recht

Commissielid Erica Burggraaff is gespecialiseerd in bestuur en toezicht in onderwijs en ontwikkeling. Zij heeft bestuurservaring in het po (tot juni 2019 als bestuurder van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer) en daarvoor in het mbo (Regio College Zaanstreek-Waterland) en was directeur van diverse faculteiten in het hbo (Hogeschool van Amsterdam).

Zij heeft eerder visitaties verricht bij lectoraten (o.a. Kwaliteit van Leren, Hogeschool Arnhem Nijmegen) en heeft vanuit het mbo deelgenomen aan de adviesraad van het Expertise Centrum Beroepsonderwijs (ECBO).

Tevens is zij vijf jaar als senior adviseur betrokken (geweest) bij internationale projecten gericht op de beroepsvorming van jongeren in Rwanda, Ghana en Bangladesh. Zij is opgeleid

als organisatiesocioloog én als onderzoeks-methodoloog aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Secretaris Vladimir Bartelds werkt na een journalistieke en docentloopbaan in het HBO sinds 2013 als zelfstandig secretaris en voorzitter in onderwijs- en onderzoeksevaluaties en als adviseur op onderwijsgebied.

Bijlage 2: Geraadpleegde documenten

Kritische Reflectie, portfolio's van het domein Mens en Maatschappij op internet en informatie opgenomen in het digitaal dossier

Fontys Hogescholen Algemeen

Notitie Evaluatie Praktijkgericht Onderzoek Fontys 2019

Uitgangspunten ontwikkelingsgericht kwaliteitszorgstelsel voor Fontys Praktijkgericht Onderzoek

Beleidsagenda Onderzoek

Narratief BKO Fontys

Bijlage 3: Programma Visitatie

Locatie: Fontys Sporthogeschool, Theo Koomenlaan, Eindhoven

In verband met de AVG zijn in deze rapportage de namen van de gesprekspartners niet weergegeven. Deze zijn uiteraard wel bekend bij de commissie en Fontys hogescholen.

Programma Visitatie Externe Evaluatie BKO domein Mens en Maatschappij Fontys Hogescholen

Datum: 24-10-2019	Onderdeel	Deelnemers Fontys
Sporthogeschool Theo Koomenlaan		
8:00u – 8:30u (Of de dag ervoor al)	Besloten overleg commissie <ul style="list-style-type: none"> • Wim Boomkamp, voorzitter • Vladimir Bartelds, secretaris • Remo Mombarg, lid • Frank Vonk, lid • Erica Burggraaf, lid 	
8:30u – 9:30u	Introductie domein / instituten Gesprek Directeuren Domein Lokaal 1.14	Instituut : Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid directeur Instituut : Fontys Hogeschool Pedagogiek directeur Instituut : Fontys Hogeschool HRM en Psychologie directeur Instituut : Fontys Paramedische Hogeschool directeur Instituut : Fontys Sporthogeschool directeur Instituut : Fontys Sociale Studies directeur
09:45u – 11:00u	Gesprek lectoren / associate lectoren Lokaal 1.14	Lectoraat: Persoonsgerichte Praktijkvoering Associate Lector Lectoraat: Diversiteit en Orthopedagogisch Handelen Lector Lectoraat: Opvoeden voor de Toekomst Lector Lectoraat: Mens en Technologie Lector Lectoraat: Dynamische Talentinterventies Lector Lectoraat: Healty Innovations and Technology Lector Lectoraat: Healty Innovations and Technology; Profileringssteam Zelfregie Lector Lectoraat: Decision Support: Who CAREs? Lector Lectoraat: Move to Be Lector Lectoraat: Sociale Veerkracht promovenda

11:15u – 12:00u	Vertegenwoordiging Werkveld Lokaal 1.14	Lectoraat Persoonsgerichte Praktijkvoering lecturer practitioner bij Zorginnovatiecentrum Vitalis Engelsbergen. Lectoraten LOT/DOH bestuurder bij Sterk Huis Lectoraat Dynamische Talentinterventies organisatieadviseur bij Happy Bots. Lectoraat Health Innovations and Technology algemeen en master fysiotherapeut bij Stichting Gezondheidscentra Eindhoven (SGE) Lectoraat Move to Be groepsvoorzitter Systemic Change bij TuE Faculteit Industrial Design. Daarnaast lid van Topteam Sport. Lectoraat Sociale Veerkracht Familie ervaringsdeskundige bij Kenniscentrum Phrenos Ambassadeur cliënten- en naastenbeleid GroeiRijk GGzE
12:00u – 12:45u	Lunch commissie Lokaal 1.14 of Sportfoyer Optie rondleiding Sporthogeschool.	
12:45u – 13:30u	Gesprek onderzoekers / promovendi Lokaal 1.14	Lectoraat Persoonsgerichte Praktijkvoering docent-onderzoeker Lectoraat Opvoeden voor de Toekomst docent-onderzoeker, lid Commissie Ethiek Lectoraat Dynamische Talent Interventies promovendus Lectoraat Health Innovations and Technology promovendus Lectoraat Move to Be Promovendus, nauw betrokken bij Curriculumcommissie Lectoraat Sociale Veerkracht docent-onderzoeker, lid Examencommissie
13:45u – 14:30u	Gesprek docenten Lokaal 1.14	Instituut: Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid docent/afstudeerbegeleider, lid Zorg Innovatie Centrum (ZIC) team. Instituut: Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP) docent/afstudeerbegeleider, verbonden aan Centrum voor Pedagogische Innovatie (CPI). Instituut: Fontys Hogeschool HRM en Psychologie docent/afstudeerbegeleider Instituut: Fontys Paramedische Hogeschool (FPH) docent/afstudeerbegeleider Instituut: Fontys Sporthogeschool docent/ afstudeerbegeleider/ onderzoeker, lid curriculumgroep bachelor leraar LO Instituut: Fontys Hogeschool Sociale Studies docent/afstudeerbegeleider.
14:45u – 15:30u	Gesprek studenten Lokaal 1.14	Instituut: Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid BA student MIZ student verpleegkunde Instituut: Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP) student pedagogiek in Sittard Instituut: Fontys Sporthogeschool alumnus master sport- en bewegingsonderwijs. Instituut: Fontys Hogeschool Sociale Studies Student sociale studies

15:45u – 16:00u	Overleg commissie Lokaal 1.14	
16:00u – 16:30u	Ruimte voor 'pending Issues' Lokaal 1.14	Instituutsdirecteuren
16:30u – 16:45u	Overleg commissie Vergaderruimte 1.01	
16:45u – 17:00u	Mondelinge terugkoppeling Lokaal 1.14	Uitgenodigd: Allen Met name: directeuren, lectoren, docenten / docent- onderzoekers, beleidsstaf. Elk instituut is vertegenwoordigd.
17:00u	Afsluiting	